

UDK:801.8

Dilnoza RASULOVA,

O'qituvchi, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti Tashkent, Uzbekistan

E-mail : dilnozarasulova1409@gmail.com

PhD, dotsent F.Muratkhodjaeva taqrizi asosida

INGLIZ TILI TA'LIMIDA RAQAMLI HIKOYACHILIK (DIGITAL STORYTELLING) TEXNOLOGIYASINING DIDAKTIK IMKONIYATLARI

Аннотация

Mazkur maqolada ingliz tili ta'limida raqamli hikoyachilik (digital storytelling) texnologiyasining didaktik imkoniyatlari tahlil qilinadi. Tadqiqotda raqamli hikoyachilikning pedagogik mohiyati, uning xorijiy til kompetensiyalarini rivojlantirishdagi o'rni hamda zamonaviy ta'lim jarayonidagi ahamiyati yoritilgan. Shuningdek, maqolada raqamli hikoyachilik orqali tinglab tushunish, gapirish, yozish va o'qish ko'nikmalarini rivojlantirish, talabalar kreativligi va motivatsiyasini oshirish masalalari ko'rib chiqiladi. Raqamli texnologiyalar asosida yaratilgan hikoyalar multimodal ta'lim vositasi sifatida o'quvchilarning kommunikativ kompetensiyasini shakllantirishda samarali metod ekanligi asoslab beriladi.

Kalit so'zlar: Raqamli hikoyachilik, digital storytelling, ingliz tili ta'limi, multimodal ta'lim, kommunikativ kompetensiya, axborot texnologiyalari, interaktiv ta'lim, kreativlik, motivatsiya, media pedagogika.

ДИДАКТИЧЕСКИЕ ВОЗМОЖНОСТИ ТЕХНОЛОГИИ ЦИФРОВОГО СТОРИТЕЛЛИНГА (DIGITAL STORYTELLING) В ОБУЧЕНИИ АНГЛИЙСКОМУ ЯЗЫКУ

Аннотация

В данной статье анализируются дидактические возможности технологии цифрового сторителлинга (digital storytelling) в обучении английскому языку. В исследовании раскрываются педагогическая сущность цифрового сторителлинга, его роль в развитии иноязычных компетенций, а также значение в современном образовательном процессе. Кроме того, в статье рассматриваются вопросы развития навыков аудирования, говорения, письма и чтения посредством цифрового сторителлинга, а также повышения креативности и мотивации обучающихся. Обосновывается, что истории, созданные на основе цифровых технологий, являются эффективным мультимодальным средством формирования коммуникативной компетенции учащихся.

Ключевые слова: Цифровой сторителлинг, digital storytelling, обучение английскому языку, мультимодальное обучение, коммуникативная компетенция, информационные технологии, интерактивное обучение, креативность, мотивация, медиапедагогика.

DIDACTIC POSSIBILITIES OF DIGITAL STORYTELLING TECHNOLOGY IN ENGLISH LANGUAGE TEACHING

Annotation

This article analyzes the didactic possibilities of digital storytelling technology in English language teaching. The study explores the pedagogical essence of digital storytelling, its role in developing foreign language competencies, and its significance in the modern educational process. In addition, the article examines the development of listening, speaking, writing, and reading skills through digital storytelling, as well as the enhancement of students' creativity and motivation. It is substantiated that stories created through digital technologies serve as an effective multimodal educational tool for developing learners' communicative competence.

Key words: Digital storytelling, English language teaching, multimodal learning, communicative competence, information technologies, interactive learning, creativity, motivation, media pedagogy.

Kirish. XXI asr ta'lim tizimi raqamli texnologiyalar bilan chambarchas bog'liq holda rivojlanmoqda. Zamonaviy pedagogik yondashuvlar ta'lim jarayoniga innovatsion vositalarni joriy etishni talab etadi. Ayniqsa, xorijiy tillarni o'qitishda multimedia, interaktiv platformalar va raqamli resurslardan foydalanish o'quv jarayonining samaradorligini sezilarli darajada oshirmoqda.

Shunday innovatsion metodlardan biri raqamli hikoyachilik (digital storytelling) texnologiyasi hisoblanadi. Ushbu metod an'anaviy hikoya qilish usullarini multimedia vositalari — audio, video, animatsiya, grafika va matn bilan birlashtiradi. Natijada o'quvchi nafaqat tilni o'rganadi, balki o'z fikrini ijodiy va multimodal shaklda ifodalash imkoniyatiga ega bo'ladi. Ingliz tili ta'limida raqamli hikoyachilik kommunikativ yondashuvni qo'llab-quvvatlaydigan samarali metod sifatida qaralmoqda. Chunki bu texnologiya

talabalarning nutq faoliyatini faollashtiradi, mustaqil fikrlashini rivojlantiradi hamda motivatsiyasini oshiradi.

Raqamli hikoyachilik tushunchasi va uning pedagogik mohiyati. Raqamli hikoyachilik – bu hikoya yaratish jarayonida zamonaviy multimedia vositalaridan foydalanishga asoslangan pedagogik texnologiyadir. Ushbu metod birinchi marta media pedagogika va kommunikativ ta'lim nazariyalari asosida shakllangan.

Raqamli hikoya quyidagi elementlardan tashkil topadi:
matn;
audio yozuv;
tasvir;
video;
animatsiya;
musiq;
subtitrlar.

Bu komponentlarning uyg'unligi o'quv materialining ta'sirchanligini oshiradi va o'quvchining bir vaqtning o'zida bir necha sezgi organlari orqali axborotni qabul qilishiga yordam beradi. Pedagogik nuqtayi nazardan, digital storytelling konstruktivistik ta'lim tamoyillariga asoslanadi. O'quvchi tayyor bilimni qabul qiluvchi emas, balki mustaqil ravishda bilim yaratuvchi subyektga aylanadi.

Ingliz tili ta'limida raqamli hikoyachilikning ahamiyati. Ingliz tilini o'qitishda asosiy maqsad kommunikativ kompetensiyani shakllantirish hisoblanadi. Raqamli hikoyachilik aynan ushbu maqsadga xizmat qiluvchi samarali vositalardan biridir.

Uning asosiy afzalliklari:
 til ko'nikmalarini kompleks rivojlantiradi;
 o'quvchilarning kreativ fikrlashini shakllantiradi;
 motivatsiyani oshiradi;
 mustaqil ta'limni qo'llab-quvvatlaydi;
 media savodxonlikni rivojlantiradi.
 Talabalar hikoya yaratish jarayonida:
 matn yozadi;
 ovoz yozadi;
 talaffuz ustida ishlaydi;
 vizual material tanlaydi;
 montaj qiladi.

Bu esa til o'rganishning tabiiy kommunikativ muhitini yaratadi. Til ko'nikmalarini rivojlantirishdagi didaktik imkoniyatlar. Tinglab tushunish (Listening). Raqamli hikoyalar audio va video komponentlarga ega bo'lgani sababli tinglab tushunish ko'nikmasini rivojlantirishda samarali hisoblanadi. Talabalar:

autentik nutqni tinglaydi;
 turli aksentlarni farqlaydi;
 intonatsiya va talaffuzni o'rganadi.

Audiovizual materiallar tinglovchining e'tiborini uzoqroq saqlab turishga yordam beradi.

Gapirish (Speaking). Digital storytelling talabalarning og'zaki nutqini rivojlantirishga katta ta'sir ko'rsatadi. Hikoya yaratish jarayonida ular:

matn ovoz chiqarib o'qiydi;
 talaffuz ustida ishlaydi;
 nutq ravonligini oshiradi;
 emotsional ifodalilikni rivojlantiradi.

Bu metod ayniqsa introvert o'quvchilar uchun qulay bo'lib, ularga erkinroq nutq qilish imkonini beradi.

Yozish (Writing). Raqamli hikoya yaratishda matn yozish asosiy bosqichlardan biri hisoblanadi. Talabalar:

hikoya strukturasi tuzadi;
 grammatik jihatdan to'g'ri gaplar yaratadi;
 leksik boylikni kengaytiradi;
 uslubiy vositalardan foydalanadi.

Natijada yozma nutq kompetensiyasi rivojlanadi.

O'qish (Reading). Hikoya yaratish uchun o'quvchilar turli manbalarni o'qiydi, ma'lumot izlaydi va tahlil qiladi. Bu esa:

o'qish tezligini oshiradi;
 tanqidiy fikrlashni rivojlantiradi;
 matn bilan ishlash ko'nikmasini mustahkamlaydi.

Raqamli hikoyachilik va motivatsiya. Motivatsiya xorijiy til o'rganishdagi eng muhim omillardan biridir. Raqamli

texnologiyalar bilan ishlash o'quvchilarda qiziqish uyg'otadi va ularni faol ishtirok etishga undaydi.

Talabalar o'z hikoyalarni yaratish orqali:
 o'zini namoyon qiladi;
 ijodkorligini rivojlantiradi;
 shaxsiy tajribasini ifodalaydi.

Bu esa ta'lim jarayonini emotsional jihatdan boyitadi. Media savodxonlik va kreativlikni rivojlantirish.

Raqamli hikoyachilik nafaqat til o'rganish, balki media kompetensiyani shakllantirish vositasi hamdir. Talabalar:

media kontent yaratishni;
 vizual materiallarni tahlil qilishni;
 axborotni tanlashni;
 raqamli platformalar bilan ishlashni o'rganadi.
 Shuningdek, kreativ fikrlash, dizayn ko'nikmalari va estetik qarashlar ham rivojlanadi.

Raqamli hikoyachilik texnologiyasini qo'llash bosqichlari. Ingliz tili darslarida digital storytelling quyidagi bosqichlarda amalga oshiriladi:

Mavzu tanlash;
 Ssenariy yozish;
 Vizual material yig'ish;
 Audio yozish;
 Video montaj qilish;
 Tayyor hikoyani taqdim etish.

Mazkur bosqichlar o'quvchilarning loyiha asosida ishlash kompetensiyasini ham rivojlantiradi.

Raqamli hikoyachilikning pedagogik afzalliklari. Ushbu texnologiyaning asosiy didaktik afzalliklari quyidagilardan iborat:

interaktivlik;
 multimodallik;
 kommunikativlik;
 kreativlik;
 talaba markazli yondashuv;
 mustaqil ta'lim imkoniyati.

Bundan tashqari, digital storytelling inkluziv ta'lim uchun ham qulay metod hisoblanadi.

Muammolar va cheklovlar. Raqamli hikoyachilikni qo'llashda ayrim qiyinchiliklar ham mavjud:

texnik vositalarning yetishmasligi;
 internet sifati;
 o'qituvchilarning raqamli kompetensiyasi pastligi;
 vaqt talab etishi;
 multimedia dasturlarini o'rganish zarurati.

Shunga qaramay, ushbu muammolarni bosqichma-bosqich hal qilish mumkin.

Xulosa. Xulosa qilib aytganda, raqamli hikoyachilik ingliz tili ta'limida samarali innovatsion pedagogik texnologiya hisoblanadi. U til ko'nikmalarini kompleks rivojlantirish, kommunikativ kompetensiyani shakllantirish, motivatsiyani oshirish va kreativ fikrlashni rivojlantirishda muhim didaktik imkoniyatlarga ega. Digital storytelling multimedia vositalarini til ta'limi bilan integratsiyalash orqali o'quv jarayonini interaktiv va samarali qiladi. Shu sababli ushbu texnologiyani ingliz tili darslarida keng qo'llash zamonaviy ta'limning muhim yo'nalishlaridan biri bo'lib qolmoqda.

ADABIYOTLAR

1. Robin B. The Educational Uses of Digital Storytelling // Society for Information Technology and Teacher Education International Conference. — 2006.
2. Lambert J. Digital Storytelling: Capturing Lives, Creating Community. — New York: Routledge, 2013.
3. Ohler J. Digital Storytelling in the Classroom. — California: Corwin Press, 2013.
4. Sadik A. Digital Storytelling: A Meaningful Technology-Integrated Approach for Engaged Student Learning // Educational Technology Research and Development. — 2008.
5. Mayer R. Multimedia Learning. — Cambridge: Cambridge University Press, 2009.
6. Warschauer M. Technology and Social Inclusion. — Cambridge: MIT Press, 2004.